

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1923 október 5.

271. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Tanulságok

Különös véletlen — de nincs véletlen törvényszerűségek nélkül — hogy az erdélyi és szlovenszkói vezető magyar lapok ma ideérkezett számai a magyarság új feladatairól, szervezkedésének új módjairól, politikai küzdelmeinek új eszközeiről írnak. Az azonos tárgyhoz teljesen ellentétes tények vezették a kolozsvári és kassai magyar publicistát. A most megjelent román iskolarendelet alkalmat ad arra, hogy a kisebbségi politikai harc meddőségét, erőtlenségét s cél előtt ellanyhuló lelkeségét manifesztálja még azok előtt a kevesek előtt is, akik a maguk lelkeségének és kötelességtudásának színes gőzén keresztül küzdelmet láttak a tömegek mozdulatlanságában s helytállást a megalkuvó alkalmazkodásban is. A szlovenszkói gondok nem a küzdelem meddőségének keserűségében fogantak meg. Szlovenszkóban az egyesült ellenzéki pártok — köztük a magyar nemzetiségi pártok is — győztek s majdnem az egész Szlovenszkóban azoknak a pártoknak a kezére megy át a közigazgatási hatalom, amelyek megegyeznek az autonómia követelésében.

Ez a feladat két irányu tanulságot ad.
Az egyik azt tanítja, hogy azok az országterületek, melyek korábban külön gazdasági területet alkottak az ország többi részével szemben s amelynek lakói évszázadok óta békés egyetértésben élnek egymással, ugyanazok a szükségletek miatt szenvednek, ugyanazok a kívánságok által vezetettek s az életkörülményekben annyira megegyeznek, hogy a nemzetiségi kisebbséghez tartozás plusza, melyet hol az egyik, hol a másik népre hengerget rá az idők vihara, sem okoz a gazdasági vagy kulturális standardjában jelentékeny különbséget — ezek az országterületek az autonómiában megnyilvánuló minimális önrendelkezési jog követelésében találják meg küzdelmük közös alapját. Ez az autonómia nem akarja meglazítani azokat a kötelékeket, amelyek az ország új részét az ország többi részéhez fűzik s melyek az ország valamennyi részét az államegység megbontatlan princípiumában tartják össze. Az autonómia erélyesen és szintén tiltakozhatik a szlovenszkói fölbujló vádja ellen mert az még nem jelent centralis törekvést, hanem egy országterület népe nemzeti öntudatának keretei belül meg akarja őrizni a gazdasági, kulturális és politikai szükségleteit. Ez az autonómia nem akarja az önrendelkezési jogot csak azt az önrendelkezési jogot akarja a legszelidítebb formá-

ban, a leghigabb oldatban a maga számára biztosítani, ami — a háboru alatt — a legyőzött országok győztes népe előtt a legkívánatosabb, legtöbbet ígérő háborus cél volt. A szlovenszkói választások eredménye rávilágít a meginduló folyamatra: ahogy szóhoz jut egy országrésznek nemzetiségi különbségeken túl a közös gazdasági érdekeken közös multon s a kultura egyazon nivóján összeszokott népe az autonómia követelésében találja meg széthúzó politikai törekvések közös nevezőjét. Ez az egyetlen pont, amiben meg tud egyezni tót és szlovenszkói magyar, szász és székely, bunyevác és vajdasági magyar.

Ez az a tanulság, amit a szlovenszkói választások eredménye a nagy politika felé mutat. A másik tanulsága — az erdélyi példával gazdagodva — a kisebbségi utakra világít rá.

A magyar kisebbségek kisebbségi sorsuk ötödik évfordulóján

kezdik számbavenni törekvéseiket és eredményeiket, harcaikat és sikereiket. A Szlovenszkóban letagadhatatlan sikerei vannak a kisebbségi harcnak, Erdélyben letagadhatatlan kudarcai, a Vajdaságban pedig nem beszélhetünk még sem sikerrel, sem kudarcról, mert meg sem kezdődött még a küzdelem. De akár sikerrel, akár kudarccal végződött a küzdelem eddigi fázisa, akár elindulás előtt áll még a lassan beteljesedő felkészültség, meg lehet állapítani a szlovenszkói, erdélyi és vajdasági magyarságra nézve egyforma érvénnyel, hogy a magyarság sehol sincs megelégedve az eddigi politikával, sehol nem approbálja a küzdelem eddigi eszközeit s a tömegszükségletek mindenütt új hangot várnak új utakat jelölnek ki s tüzesebb bört akarnak önteni a ványadt tömlőkbe.

Az idők meg fognak rá felelni, hogy a két tanulság közt van-e szerves összefüggés.

A német-párt javaslata kisebbségi középiskolák felállításáról

Trifunovics közoktatásügyi miniszter a javaslat ellen

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottságnak az a szekciója, amely a középiskolákról szóló törvényjavaslat tárgyalásával foglalkozik, csütörtök délelőtti ülést tartott. Az ülésen, melyet Radonics Jován elnök vezetett, heves vita folyt az ellenzék és kormánypárt tagjai között a javaslat néhány rendelkezése fölött. Az ellentétek három izben élesedtek ki: a magániskolák felállítására, a nemzetiségi iskolák alapítására és a középiskolai hallgatók szervezkedési szabadságára vonatkozó szakaszok, illetőleg rendelkezések tárgyalása alkalmával. A magániskolák ügyében a klerikálisok képviselői, különösen pedig Susnik dr. több módosító indítványt tett, amelyek főképen a magániskolák oktatási szabadságának védelmét szolgálták. A vita különösen elhúzódott a javaslat 69. szakaszának tárgyalásakor, mely az eredeti fogalmazásban megtiltja, hogy faji és vallási alapon diákegyesületeket létesítsenek. A klerikálisokat és a muzulmánokat ebben a vitában támogatta a német-párt jelenlevő tagja: Teubel képviselő, úgy, hogy a bizottság a kormánypárti szavazatok ellenére — miután az ellenzék többségben volt — a kitétel törlését határozták el. Az ellenzék indítványára elfogadták ezzel kapcsolatban azt a javaslatot is, hogy a diákegyesületek fölötti felügyeletet nem a kormány, hanem a tanári bizottság gyakorolja.

Teubel németpárti képviselő a

bizottság elé terjesztette ezután a nemzetiségi középiskolák felállításáról szóló javaslatot, mely szó szerint így hangzik:

Az országhoz ujonnan csatolt területeken, ahol a lakosság aránylag nagyrésze valamelyik nemzetiségséghez tartozik, a már fennállókn kívül új önálló középiskolák nyithatók, amelyekben az oktatás az illető kisebbség nyelvén történik a lakosság kulturális szükségleteinek tekintetbe vételével. Ezeknek az iskoláknak tanárait és referenseit a nemzeti kisebbségek sorából kell kinevezni és ha ilyenek nem lennének, akkor olyan személyek nevezendők ki, akik nemcsak teljesen bírják a kisebbségi iskola nyelvét, hanem megértéssel viselkednek az illető nemzetiségi kisebbség kulturális törekvései iránt is.

Trifunovics Misa közoktatásügyi miniszter Teubel képviselő javaslatára kijelentette, hogy még nem tud a javaslattal szemben állást foglalni, annak ellenére, hogy a demokraták részéről Setyerov Szlavkó a maga véleményének nyilvánítását a kormány állásfoglalásától tette függővé.

A minisztertanács foglalkozott a Német Párt javaslatával

Mint értesülünk a csütörtök délben megtartott minisztertanács foglalkozott a Német Párt javaslatával. Trifunovics miniszter referált a parlamenti bizottság munkájáról és ezzel kapcsolatban előterjesztette Teubel képviselő in-

ditványát. Kijelentette, hogy a maga részéről a javaslatot elfogadhatatlannak tartja és azt indítványozza, hogy a kormány ne teljesítse a Német Párt követelését. A miniszter állásfoglalása azonban a kormányban nem talált egyhangú helyeslésre. A kormány több tagja, különösen pedig Janjics vallásügyi miniszter azon a véleményen volt, hogy e kérdést alaposan meg kell gondolni, mielőtt véglegesen döntenének. Azt javasolta hogy az esetben, ha a törvényjavaslat parlamenti tárgyalása alkalmával a Német Párt indítványa az ellenzék körében nem találna nagy ellenzésre, teljesítsék a követelést, különös tekintettel arra, hogy a javaslat mostani formájában nem vonatkozik a délszerbiai kisebbségekre, minthogy azok nem az ujonnan csatolt területeken laknak.

Hosszabb vita után végül is a kormány olyan instrukciót adott a közoktatásügyi miniszternek, hogy a parlamenti albizottságban lehetőleg ne tegyen kötelező nyilatkozatot semmiféle irányban, hanem a középiskolai törvényjavaslatnak a bizottság plénuma előtti tárgyalásán, amikor az ellenzéknek a nemzetiségi középiskolák ügyében való álláspontja nyilvánvalóvá lesz, csak akkor tegyen nyilatkozatot a kormány nevében.

Interpellációs nap a szkupstinában

Beogradból jelentik: A parlament csütörtöki ülésén napirend előtt Vuics földművespárti képviselő kérdést intézett az elnökhöz, hogy miért nem dolgozik az agrárreform-bizottság? Az elnök válaszára Vuics kijelentette, hogy a bizottság valószínűleg azért nem dolgozik, mert radikális tagjai arra törekcsenek, hogy időközben a nagybirtokosok magas áron eladhassák földjeiket.

Utána Pucelj kmett-párti képviselő intézett interpellációt az igazságügy-miniszterhez, mert június 14-én a lakásán, távolléte alatt a csendőrség házkutatást tartott és ezzel mentelmi jogát megsértette. Az igazságügy-miniszter megígérte, hogy elégtételt fog nyújtani a sérelemért.

Az ülés féltizenkettőkor ért véget.

Kabinetkérdést csinál a kormány az illetéktörvény megszavazásából

A minisztertanács csütörtökön délben ülést tartott Pasics elnöklésével. Pasics miniszterelnök javaslatot terjesztett be Nemzeti Pantheon felállításáról, amelyben a háboru alatt különösebb érdemeket szerzett katonák holttestét helyeznék el. A minisztertanács ezt a javaslatot elfogadta.

Foglalkozott a minisztertanács az illetéktörvény módosításával és elhatározta, hogy a radikálispartban felmerült kívánságokat nem teljesíti és a kormány kabinetkérdést csinál a pártban a javaslat megszavazásából.

Tizmillió aranykoronát kap Jugoszlávia Budapesten

A volt Osztrák-Magyar Bank aranyfedezetének az SHS. királyságra eső részét ezen a héten fizetik ki

Beogradból jelentik: A pénzügyminisztérium két magasrangú tisztviselőjéből és a Narodna Banka egyik vezetőállásban levő hivatalnokából álló bizottság indul a legközelebbi napokban Budapestre, hogy átvegye azt az arany mennyiséget, amely a békeszerződés a régi Osztrák-Magyar Bank aranyfedezetéből Jugoszláviának ítélt. Összesen tizmillió aranykoronáról van szó és az átvétel még ezen a héten megtörténik.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a budapesti Jegyintézet a következő felvilágosítást adta ki:

— A megbízottak megérkezésének nincsen semmi olyan jelentősége, ami meglepetést tartalmazna. Az Osztrák-Magyar Bank megmaradt aranykészletének sorsáról már régen döntöttek és pedig úgy, hogy annak egyrészt az utódállamok kapják. Ezt az aranykészletet az Osztrák-Magyar Bank egykori két főintézeténél őrzik Bécsben és Budapesten és a kiutalásokat mindig a Bécsben székelő likvidációs bizottság eszközli. Ez a bizottság utalványoz időről-időre az utódállamoknak, és pedig úgy a budapesti, mint a bécsi készletből, a szerint, hogy az illető utódállam melyik fővárosához esik közelebb. Ilyen utalványozás már többször történt és ha hozzánk érkezik az utalvány, akkor a megfelelő arany mennyiséget mi szolgáltatjuk ki. Ebben az esetben is így fog történni, amennyiben az említett jugoszlávai megbízottak csakugyan megjönnek és amennyiben csakugyan megérkezik Bécsből a likvidáló bizottság utalványa.

A noviszádi kereskedők a rendőrség ártatórési kísérlete ellen

Noviszadról jelentik: Gnyátics novisadi helyettes rendőrfőkapitány a napokban — amint a Bácsmegeyi Napló megírta — rendeletet adott ki, amely szerint mindazok ellen, akik husz százaléknál nagyobb hasznot akarnak elérni, az árdragítási törvényt alkalmazza, olyképp, hogy az árdragító kereskedőket a járásbírósnál a rendőrség útján rövid uton előállítják s súlyosabb esetekben még le is tartóztatják a terhelteket.

A rendelet módosítása érdekében a noviszádi Lloyd és a kereskedelmi kamara csütörtökön délelőtt tíz órakor küldöttséget menesztett dr. Marinkovics Imre helyettes polgármesterhez, aki előtt a küldöttség hangsúlyozta, hogy a kereskedők a legnagyobb mértékben segítségére lesznek a hatóságoknak a drágaság letörésében, de tiltakoznak az ellen, hogy az árdragítási akciót közígazgatási uton vezessék s tiltakoznak az ellen is, hogy az árdragító kereskedőket elővezessék a járásbíróshoz és esetleg le is tartóztatassák őket. A küldöttség felhívta a polgármester helyettes figyelmét arra, hogy hasonló rendeletek kibocsátása alkalmával célszerű lenne meghallgatni a szakkörök véleményét is, mert a kereskedők minden esetben lelkiismeretesen segítségére lennének a hatóságoknak.

Marinkovics helyettes polgármester kijelentette, hogy a rendelet alkalmazásánál mindenkor csak a törvény betartásával járnak el

és a hatóságok a rendelet kibocsátásánál nem gondoltak arra, hogy bármiféle módon is túllép-jék jogkörüket. Végül meghyug-tatta a küldöttséget, hogy a városi tanács szombati ülésén foglalkozni

fog ezzel a kérdéssel.

A Lloyd elnöksége vasárnap délelőtt kilenc órára gyűlést hívott össze, amelyen tiltakozni fogtak a rendőrfőkapitányság rendelete ellen.

Amikor tíz évre kell előre fizetni a házbért

Még mindig nem enyhül a szuboticei lakáshiány — A lakáshivatal nem segít — Lakások, amelyeket felépüléskor előt adnak el — Téli szezon Paliacson

Van valami, amiben Subotica vezet a városok között: a lakáshiányban. Még Jugoszlávia többi nagyobb városában az utóbbi két-három évben lépten-nyomon új házak épülnek és így ha lassan is, mégis fokozatosan enyhül a lakáshiány, addig Subotican évek óta alig épült új ház és így nem lehet megfelelő lakásokban elhelyezni a beköltözőtök nagy számát.

Amíg a lakásrészek rekvirálhatók voltak, addig azok, akik a lakáskeresés tövises útját járták, mégis nagyobb reménységgel fordulhattak a lakáshivatalhoz, ha hosszadalmas és nehézkes is volt a hatósági eljárás. Azóta azonban, amióta megszűnt a hatóság rekvirálási joga, teljesen illuzóriussá vált a hatósági támogatás. A lakásigénylők száma az utolsó időben ugyan megfogyott, azonban azok, akik mégis lakás nélkül vannak, még mindig kálváriát kénytelenek járni.

A lakáshivatal — csak ártókat intéz

A suboticei lakáshivatal január óta, amióta lakásrekvirálási és kiutalási joga megszűnt, voltaképpen csak papíron van meg. Gyakorlatilag nincs már semmi fontossága a lakáshivatalnak a lakbérmegállapítási pörökön kívül.

Lakást már nem ad a lakáshivatal. Mindössze annyi jogköre maradt, hogy bejelentett üres lakásokat kiutalja. Ez pedig nagyon kevés segítség annak, akinek lakásra van szükség, mert üres lakást alig találni Subotican és így hetek is elmúlnak, a

Szegedi szervezetekkel való összeköttetéssel gyanúsítják Dobó Jánost

Ujabb letartóztatás a királyhalmi „kémkedés” ügyében

A suboticei állami titkosrendőrség által kémkedés gyanúja miatt hétfőn este letartóztatott Dobó Szilveszter és Dobó Imre királyhalmi földbirtokosok kihallgatását a szerdai napon is folytatták a nyomozó hatóságok. Mint értesülünk, a nyomozás már előrehaladott stádiumban van, mert az államrendőrség éjszakai kihallgatásokkal is gyorsítja az ügy menetét, — mindamelllett a nyomozást vezető hatóságok minden felvilágosítást megtagadnak.

Mint megtudnunk sikerült, a nyomozás egy állítólagos kémkedés leleplezésére irányul, amelynek az ismeretlen helyen tartózkodó Dobó János a főgyanusítottja.

Dobó Jánost azzal gyanúsítják, hogy összeköttetésben volt egy magyarországi személlyel, akit ez év tavaszán kémkedés gyanúja miatt Novisadon letartóztatott, azonban megszökött a fogságból. Gyanusáknak ítélt levelek és gyanusáknak talált tárgyak, — amelyek a nyomozás alapját képezik, — nagy számban állanak a nyomozó hatóságok rendelkezésére, azonban Dobó János nélkül az írások rejtélyesnek látszó részeinek értelmét nem tudják megfejteni, mert erre nézve a letartó-

nélkül, hogy a lakásigénylőknek a hatóság megítélhetne egy lakást.

Eladják a lakásokat, mielőtt felépülnek

A körülmények így megteremtették Subotican is már azt a szokást, ami eddig csak Zagrebban volt ismeretes. Ha nagyrítván mégis épül egy új ház Subotican, úgy a háztulajdonos rendszerint még a ház felépülése előtt eladja az építendő lakásokat, úgy, hogy öt vagy tíz évre előre kell a magas lakbért egy összegben megfizetni, azért a lakásért, amely a ház felépülése után, tehát csak hónapok multával vehető át. Természetes, hogy ilyen körülmények közt csak a leggazdagabb emberek gondolhatnak arra, hogy egy új házból szerezzenek maguknak lakást.

Nagy pénzért adják ki a paliaci nyári lakásokat

A lakásnéküliek újabban kényserhelyzetükben valósággal rávetik magukat a paliaci villák télen üresen maradó lakásaira. Eddig inkább csak a menekült oroszok laktak egész éven át a részükre rekvirált paliaci nyári lakásokban, most azonban mindtöbben kénytelenek kiköltözni Paliacsra — telelni. A paliaci szezon megszűntével nem ér véget a paliaci villák konjunkturája, mert a szeptemberben megüresedett lakásokat most ismét jó pénzért adják ki. A legegyszerűbb — alig fűthető — paliaci lakásokért havi 2—3000 koronát is fizetnek, minden kényelmetlenségük ellenére is. Így valósul meg végre a paliaci téli szezon.

tatottak nem tudnak felvilágosítást adni.

Dobó Szilveszter és Imre kihallgatásuk során minden hozzájuk intézett kérdésre megfelelnek. Tagadják, hogy a kémkedésről tudomásuk van. Dobóék részletes vallomása révén megerősítést nyert több olyan momentum, amelyre a kémkedés gyanúját alapítják, bár ezek a momentumok Dobó János beismerése nélkül nem szolgáltatnak bizonyítékot. A nyomozó hatóságoknak az az impressziójuk, hogy Dobó Imre is részese volt a kémkedésnek és arra következtetnek, hogy Dobó Szilveszternek is tudomással kellett bírnia a házában és birtokán történekről és fiainak működéséről. Ezeknek az impresszióknak megerősítését a még elő nem került Dobó János beismerő vallomásától várják.

Maga a vád azon alapul, hogy Dobó János összeköttetésben volt egy Szegeden működő kém szervezetel és annak kémjelentéseket küldött az itteni katonai és politikai helyzetéről. Ezt megkönnyítette az a körülmény, hogy Dobóék birtoka a határ mentén fekszik és így zavartalan volt az összeköttetésük Magyarországgal.

Arra, hogy Dobó János illeték-telenül határátlépési igazolványt állított ki, a nyomozás nem terjed ki és erről a nyomozó hatóságoknak nincs is tudomásuk.

A nyomozás adatai alapján szerdán újabb előállítás történt. A szuboticei állami titkosrendőrség őrizetbe vette Toronya Péter királyhalmi gazdasági bérest, Dobóék alkalmazottját, aki értesítette Dobó Jánost az előzetes nyomozásról ezzel meghiusította Dobó János letartóztatását. Csütörtöki kihallgatása alkalmával Toronya beismerő vallomást tett.

Értesüléseink szerint a nyomozás — amelyben a katonai hatóságok is részt vesznek — két napon belül befejezést nyer, amikor is a letartóztatottakat át fogják adni a szuboticei királyi ügyészségnek.

Három embert elgázolt a Ganz-Danubius igazgatójának autója

Budapestről jelentik: A Ganz-Danubius részvénytársaság igazgatója, Klein Ferenc — Klein Gyulának, a Hitelbank igazgatójának fia — szerdán délután maga vezette Bp. 21—445-ös számú autóját a Belvárosban, olyan szerencsétlenül és annyira hozzáértés nélkül, hogy a gép felszaladt a Hungária-szálló előtt a gyalogjáróra és három embert a falhoz lapított. Offer Salamon hatvankilenc éves hordárt az autó úgy nekipereselte az épület falának, hogy fején súlyos zúzott sebet szenvedett és eszméletlenül maradt a szerencsétlenség színhelyén. Wagner Demeter ötvenkét éves hordár mindkét lábán súlyosan megsérült. A harmadik sebesült, Wilhelm Mór berkocsis sebesülése volt a legkevésbé súlyos, annyira, hogy miután magához tért eszméletlenségéből, ő vitte be kocsiján a másik két sebesültet a Rókus-kórházba.

A milliárdos részvénytársasági igazgató, aki egyszerre hármával gázolja a hordárokat, a fejbelpitott Offer Salamonnak százezer magyar korona — mintegy háromszáz dinár — kártérítést adott va... avalléros sugallattól indígt... megsérült Wagner hordár... hosszú ideig nem fog dolgozni tudni, kerek ötvenézer koronát kapott Klein igazgatótól, míg a fiakkeros huszonötteret. Az utóbbi nem tudja, hogy fuvarért-e, vagy kárpótlásul. Mert fuvarnak kevés...

Tizennyolcezer dinár rejtélyes eltűnése

Csütörtökön délután a suboticei Városi kávéházban különös módon szakadt félbe egy kedélyesen megindult dominópárti. Játék közben a dominópárti egyik tagja, Lendvai Jeremiás suboticei földbirtokos felugrott a kibicéktől körül vett asztal mellől és a partnerek legnagyobb csodálkozására kisetett a kávéházból.

Játék közben ugyanígy fizetni kellett volna Lendvainak, benyult a zsebébe, ahol tizennyolcezer dinárja volt. Azaz, hogy nem volt abban a zsebében, csak a zsebkendője, mire végig kutatta ruhája valamennyi zsebébe, a tizennyolcezer darab ezerdináros azonban ekkor sem került elő. Félbeszakította a játékot, felsietett a rendőrségre, ahol jelentést tett a pénz eltűnéséről.

Jovánovics ügyvezető rendőrkapitány rögtön megindította a nyomozást, kihallgatta a játékasztal körül tartózkodó partnereket, kibicéket, de a pénzt sem akadtak a nyomára. Lendvai maga sem tudja a pénzgállapítani, hogy a tizennyolcezer dinár hol hagyta. Valószínűleg tartja azt is, hogy már előzőleg részt vett az utcán... rendőrség... nyomozást folytatja.

Támadás Kiss József ellen a Kisfaludy-Társaságban

Sik Sándor költő kegyeletsértő székfoglalója

Budapestről jelentik: A Kisfaludy Társaság szerdai ülésén tartotta székfoglalóját Sik Sándor főgimnáziumi tanár, költő, aki emlékbeszédében, amelyet elődéről, Kiss Józsefről tartott, kegyeletsértő módon *bántó kritikát gyakorolt az elhunyt költő fölött*. Kezdte az emberrel, akiről meglehetősen rideg képet rajzolt, pár odavetett vonással. Folytatta a költővel, aki nem bírt »monumentálisat alkotni«. És végezte a zsidóval, aki *elszakadva hitétől, elvesztette határozott világnézetét*. Kiss József alól kicsuszott a talaj, — mondotta költői székének örököse — *a keresztény és magyar világba nem tudott gyökereket bocsátani*. Így bolygó Ahasverus lett. Egy átmeneti kor gyermekének született s ennek a kornak tragikuma benne is beteljesedett. Tulajdonságát ő maga is érezte, de hiába fordult vissza ősei világába, amelyben már nem hitt, éppen ebből a visszafordulásból születtek legkevesbé szerencsés költői művei.

A kegyesrendi-tanár költő legalább is szokatlan eljárása nagy megütközést keltett irodalmi körökben, annál is inkább, mert Sik Sándor — maga is *lakkeresztelkedett zsidó*.

Az ellenzéki pártok győztek

a szlovenszkói megyei választásokon
A magyar pártok térhódítása

A megyei és járási választások — a községi választások után — most folytak le Szlovenszkóban. A választások végleges eredményét még nem állapították meg, de az eddig nyilvánosságra került adatok alapján már is biztos, hogy az ellenzéki pártok — a községi választásoknál is jóval erősebben érvényesültek a megyei és járási közigazgatás vezetéséért folyó pozícióharcban. A most lefolyt választások különösen a keresztényszociálisták, a Hlinka-párt és a kommunisták részére hoztak kedvező eredményeket. Ezek a pártok több helyen jelentős számot, több szavazatot kaptak a mostani választáson, mint a nemrégiben megtartott községi választások során, ezzel szemben a kormánytámogató pártok mindenütt — a szlovenszkói lapok szerint — *csufos kudarcot szenvedtek*. Az eredményt röviden az autonomista mozgalom sikerének könyvelik el a szlovenszkói politikai körök, amelyek szerint a prágai kormánynak ezek után be kell látnia és meg kell értenie, hogy mit kíván Szlovenszko népe.

A megyei és járási választások eddig megállapított eredménye szerint Pozsonyban 43.506 szavazatot adtak le, amelyek pártok szerint a következőképpen oszlottak meg: keresztényszociálisták 14.249 (a községi választásokon csak 12.529 szavazatot kaptak), a kommunista-párt 6849, agráriusok 3051 (a községi választáson 6285 szavazatot kaptak), csehszlovák szociáldemokraták 3007 (190-et vesztek), a német párt 2606, cseh nemzeti szociálisták 2694, a zsidó-párt 3805. A többi pártok nem kaptak jelentős számú szavazatot. A pozsonyi megyében a keresztényszociálisták S. Hlinka-pártnak 10, a kommunista-pártnak 6, a magyar agráriusoknak 3, a cseh és zsidó pártoknak 11 mandátum jutott. Kassán a keresztényszociálisták 10.622, a kommunista-párt 4796, a cseh és zsidó pártoknak 2518 szavazatot kaptak. A szlovák néppárt 29, a nemzeti szociálisták 2518 szavazatot kaptak. A magyar agráriusok és a kommunisták a Boroszkvára tartozó területeken az

arány ugyanaz, mint a községi választásoknál volt. Eperjesen a keresztényszociálisták abszolút többségre tettek szert. Utána legerősebb párt — a kommunista — mely 1783 szavazatot kapott. Losoncon a kommunista-párt 2236, a keresztényszociálistákra 1922, a szociáldemokratákra 156, a szlovák néppártra 203, a rolnickárookra 237 szavazatot esett.

A járásokban az eredmény körülbelül azonos a városokéhoz. A galgóczi járásban a szlovák néppárt 3267, a kommunista-párt 3914, a rolnicka-párt 2931, a szociáldemokra-

ták 561, a zsidó-párt 587, a cseh nemzetiek 347 szavazatot kaptak. Az iglói járási bizottságba 5 Hlinka-párti, 1 keresztényszociálista, 1 szociáldemokrata és 1 kommunista került. A lipótszentmiklósi járásban a szlovák néppárté (3870) és a rolnickároké (5886) a legtöbb szavazat. A kommunisták ebben a járásban 2270 szavazatot nyertek. Az eperjesi járásban a szlovák néppárt 10.051, a cseh agrárpárt 4692, a keresztényszociálisták 3530, a kommunisták 2866 szavazattal szereztek mandátumokat.

Ellenforradalom tört ki Törökországban

Trapezunt környékén nagy harcok folynak

Konstantinápolyból jelentik: Törökországban ellenforradalom tört ki, amelynek élén tanítók és lelkészek állanak. Trapezuntban az öltörökök az utcákon körülhordozták V. Mohamed szultán képét és felhívták a lakosságot, hogy lázadjon fel a kemalisták ellen, akik ellenségei a szultánnak és az országnak.

Ujabb jelentés szerint a török hadseregbe is több helyütt lázadások történtek ki. Trapezunt közelében, —

ahol a fölkelők gyülekeznek — egy kemalista ezred elkeseredett harcot vívott a lázadó katonákkal, akik ugyszólván egy szálíg elpusztultak. Kemal köztársasági pártját, amely nagyarányú előkészületet tett az ellenforradalom elfojtására, a bolsevista szervezetek hathatósan támogatják. A fölkelők vezére Derved nevű dervis, aki az ország belsejében nagy agitációt fejt ki Kemal ellen.

Lemondott a német kormány

Ebert elnök Stresemant bízta meg újból a kormányalakítással
Hivatalnok-kabinet alakul

Szinte végnélküli megbeszélések, tárgyalások és kompromisszumos megoldások ajánlása és elutasítása után a német birodalmi kormány szerdán késő esti órákban minisztertanácsra ült össze, hogy — miután a válságot a pártok közt fölmerült elmentések miatt megoldani nem lehetett — megtárgyalja a helyzetet és döntsön a lemondás ügyében. A minisztertanács három órai tanácskozás után elhatározta, hogy beadja lemondását. Stresemann birodalmi kancellár a minisztertanács után nyomban Ebert birodalmi elnökhöz ment és benyújtotta neki a kabinet lemondását. A birodalmi elnök tartotta magának a döntést a lemondás elfogadásáról.

A berlini politikai körökben az a vélemény, hogy ha újra Stresemann kap megbízatást, kormányának csak néhány tagja lesz. A kancellár mellett, aki egyúttal a külügyminisztériumot is átveszi, csupán belügyi, pénzügyi, honvédelmi és gazdasági miniszterek lesznek. Valószínűnek tartják, hogy az új kormány a parlamentet kikapcsolja — miután a szükséges kétharmad többséget ugysem tudnak összehozni — de csak addig, míg a rendet sikerül biztosítani. A szociáldemokraták előreláthatólag nem lépnek be a kabinetbe, ami nem takarékosági szempontból történik, hanem tisztán azért, hogy a kormány komplexebb és egységesebb legyen.

Az új kormány minden valószínűség szerint vagy az ugynevezett munkaközösség kabinetje lesz és a centrumból, a demokratapártból, a német néppártból és a bajor néppártból fog állni, vagy olyan kormány lesz, amelybe belevonják a német-nemzetieket is. Noha német-nemzeti körökben a lemondás után nyilvánvalóan a diadaléret hangulata uralkodott, kizártnak látszik, hogy a centrum és a demokraták egy kabinetben helyet foglaljanak a német-nemzetiekkel.

A szociáldemokraták buktatták meg Stresemant

A német kormánypártok koalíciójának válságát a szociáldemokraták idézték elő. Az ellentétek a néppárt és a szociáldemokraták között abban a nézeteltérésben támadt, amely Hilferding szociáldemokrata pénzügy-

miniszternek a kormányból való kiváltása ügyében keletkezett, valamint a nyolcórás munkaidőben, amelyből a szociáldemokratapárt nem akar engedni. A néppárt amögé a Stresemann-féle formula mögé sorakozik, amelyet a kancellár a felhatalmazási törvényjavaslatba belefoglalt. A szociáldemokraták hozzájárulnak a felhatalmazási törvénynek oly módon való megszövegezéséhez, hogy felhatalmazza a kormányt pénzügyi és gazdasági rendelkezéseknek rendelt uton való életbeléptetésére, de élesen szembehelyezkednek a kormány jogkörének oly irányban való kiterjesztésével, hogy jogában álljon szociálpolitikai kérdésekben is a parlament jóváhagyása nélkül intézkedéseket tenni. A szociáldemokratapárt attól tart, hogy a munkaidő meghosszabbítása hivatkozva a leghevesebb ellentállásra talál.

Hitler szerint fel kellett volna gyújtani a Ruhr-vidéket

A Daily Mail müncheni tudósítója beszélgetést folytatott Hitlerrel, aki a beszélgetés során kijelentette, hogy jelenleg nem aktuális az a kérdés, vajjon a német birodalom monarchikus állam legyen-e, avagy sem. A birodalmi kormány elleni izgalomnak az a legfőbb oka, hogy a kormány felhagyott a passzív ellentállással. Ha a Ruhr-vidéken a kormány minden gyárat, bányát és kohót elpusztított volna, akkor Poincaré a halálba menetel és úgy járt volna, mint Napoleon, amikor az égő Moszkva elé érkezett.

A franciák megakadályozták a Ruhr-vidék gazdasági életének fellendülését

Berlinből jelentik: A Ruhr-vidék német lakossága a passzív rezisztencia megszüntetésére vonatkozó rendelkezletnek pontosan eleget tesz, a megszálló francia csapatok azonban még sincsenek megelégedve a helyzettel. A munkások már több kohóban megkezdték a munkát, de a franciák még nem engedték az életbeléptetett rendszabályokat. A németek különösen a vasutasoknak megszabott feltételek miatt vannak elkeseredve és ilyen körülmények között megállapítható, hogy — mivel a franciák a szakszervezetekkel sem akarnak tárgyalni — a Ruhr-vidék gazdasági

életének a fellendülése a francia akadémikusokért jutott zátonyra.

Ujabb jobboldali puccsot hiusítottak meg

Spendanban és Döberitzben, Berlin mellett újabb jobboldali puccsot kíséreltek meg. Mindkét helyen néhány száz fiatal ember jelentkezett a katonai parancsnokságnál — rendszeres szolgálatra. Kiderült, hogy fel vannak fegyverkezve és puccszerűen el akarták foglalni a döberitzi kaszárnyákat és az arzenált. A katonaságnak sikerült őket lefegyverezni. Berlinből külön rögtönítelő bíróságokat küldtek ki Spendanba és Döberitzbe.

Ujából Steresemann kapott megbízatást kormányalakításra

Berlinből jelentik: Ebert birodalmi elnök az új kormány megalakításával ismét Stresemant bízta meg, aki — hir szerint — az új kormányt kizárólag szakemberekből fogja összedűltetni.

A megvádolt néptanító

A képviselőválasztás néhangjai

Baracs Milán csantaviri néptanító állott csütörtökön a suboticei törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa előtt.

Az egyik vád a választási törvény 95-ik szakaszába ütköző bűncselekmény (választók megfélemlítése), a másik a szerb büntetőtörvény 103. szakaszába ütköző államellenes bűncselekmény. A vádirat szerint Baracs Milán, aki nem is beszél magyarul és éppen erős szláv érzése és magatartása miatt kellett 1919. évben, az olaszok által megszállott területűj menekülnie, több magyar tanítótársának ez év tavaszán Csantaviren azt mondta, hogy *»jogosnak tartja a magyarok igényét az S. H. S. királyság északi részére és ha tölle függne, ő ezt a magyaroknak visszaadná.*

A választó megfélemlítését pedig a vádirat szerint azzal követte el, hogy a magyar tanítótársainak azt mondta volna a tavaszkor megtartott nemzetgyűlési képviselőválasztások előtt, hogy *»ne szavazzanak a radikális listára, mert holtra verik őket.* Baracsot feljelentés folytán folyó év március 16-án letartóztatták, két napig volt fogva, akkor szabadonbocsájtották, de az eljárást folytatták ellene.

Ebben az ügyben csütörtökön tartották meg a főtárgyalást, amelynél a kövvadát Vaszijevics Ljuba dr. államügyész képviselte, a védelmet Skatier Lovro dr. ügyvéd látta el.

Az elnök kérdésre elmondja, hogy Sebenicon született, rom. kath. vallásu, 28 éves. Tanító preparandában tanult, de menekülnie kellett, mert a megszálló olaszok szláv érzülete miatt üldözték. Somborba jött, elvégezte az ottani tanítóképző iskolát és kinevezték Csantavirre tanítónak.

Ártatlannak vallja magát mindkét vádban. Sohasem mondotta azt, hogy elismeri a magyarok jogát az S. H. S. királyság északi területére. Ellenben az igaz, hogy több magyar tanítótársának, akik nem bírták a szerb nyelvet, azt mondta, hogy nekik itt, mint állami tanítóknak nincs jövőjük, mert nem bírták az államnyelvet. Azt is mondotta, hogy ha ő az ő helyükben lenne, elmenne Magyarországra. Ami a választók megfélemlítésére irányuló vádat illeti, kijelenti, hogy nem szólt soha senkinek, hogy ki melyik listára szavazzon, csupán jóakarattal figyelmeztette kollégáit, hogy ne korteskedjenek túlságosan a radikálisok mellett, mert a dobrovoljacok megtalálják őket verni. Azzal nem törődött, hogy ki hová szavaz.

A vádlott után a tanukat hallgatta ki a bíróság. Első tanu Gáspár Ernő állami néptanító Csantaviren. Egy iskolában tanít a vádlottal. Kijelenti,

hogy sohasem hallotta azt Baracstól, mivel vádolják.

— Beszélgettünk a vádlottal akkor, amikor a szerb vizsgára készülünk, őszkor és mondtuk, hogy szorgalmasan tanulunk. Ekkor ő azt mondotta, hogy »nektek, magyar tanítóknak, itt nincs jövőtök, mert nem tudjátok az államnyelvet. A ti helyetekben átmennék Magyarországra.

Azt nem hallotta tőle egyszer sem a választási mozgalmak alatt, hogy ne adják le szavazataikat a radikális listára és szavazzanak a demokratákra, mert holtra verik őket. Ez úgy volt, — mondja a tanu, — hogy én és Molnár kollégám radikálispartiak voltunk. Egyszer kijött Csantavirre Manojlovics Jócó dr. népgyűlést tartani. Diszkaput készítetünk a fogadására és a fogadás egyéb előkészületeit is intéztük. A népgyűlést azonban a dobrovoljacok botrányba fullasztották. Utána mondta aztán nekünk Baracs, hogy »ne tartasatok ti a radikálispartiak mellett, mert a dobrovoljacok még megvernek benneteket.«

Molnár Ernő tanító volt a következő tanu, aki hasonló értelemben vall.

A bíróság a többi tanu kihallgatásától eltekintett és az elnök befejezettnek jelentette ki a bizonyítási eljárást.

A bíróság — a perbeszéd után — meghozta ítéletét, amely a vádlottat mindkét vád alól felmenté, mert a bizonyítási eljárás során beigazolódtott, hogy a vádlott nem követett el büntetendő cselekményt.

Az ítélet jogerős.

CIRKUSZ

Az elégtétel

(Az új népszövetségi tanács vagy népszerűen az új népszövetségi sóhivatal, hála Istennek megalakult és megkezdte működését. Legyen szabad bemutatnunk egy ülés lefolyását. Jelen vannak az elnök, a kilenc tanács tag továbbá Olívia állam képviselője, mint panaszos és Bolívidé mint vádlott.)

Az elnök: Az ülést ezennel megnyitom. (Csengés. A csengésről a Press Kíno felvételeket készít.) Kérem Olívia mélyen tisztelt képviselőjét szíveskedjék panaszát előadni. (A megnyitó beszédről távirat megy szerkesztés a világlapoknak.)

Olíviai megbízott: Mélyen tisztelt Népszövetségi tanács azaz (népszerűen) sóhivatal! Mint méltóztatnak tudni államom, amelyet képviselni szerencsém van tőzsomszédja Bolívia államnak.

A tagok: (Egyáltalán nem tudták, hogy ilyen nevű állam létezik a világon, tehát megnézik a térképet.)

Olíviai megbízott: Mult őszön államunk egyik hajadon polgárnője, akit díszkrécióból csupán Katinak fogok nevezni, átlépte az Olívia és Bolívia közötti határt.

Egyik tag: Mi volt a foglalkozása ennek a lánynak?

Olíviai megbízott: Háztartási alkalmazott.

Egyik tag: Köszönöm. (Gondoskodik róla, hogy államának sajtója behatóan foglalkozzon az ügyvel és regisztrálja, hogy az állam népszövetségi képviselője érteimesen hozzászólt a napirendhez.)

Olíviai megbízott: Nevezett Kati tehát átlépte a határt és az erdőben virágokat szedett. Itt találkozott egy bolíviai pásztorral, akiről csak annyit tud, hogy Gyurinak hívják. Ez a pásztor csunyán visszaült a helyzettel és mélyen megsértette az idegen állampolgároknak biztosított azon jogokat, amelyek Katinak is kijárnak. Az atrocitás után Kati visszalépte a határt és most pár héttel ezelőtt egészséges fiúgyermeknek adott életet. A fiúcskán feltűnő módon kifejezésre jutnak a bolíviai fajvonások. (Emelt hangon.) Én bejelentet-

tem az esetet a tanácsnak és most úgy a magam, mint kormányom nevében a legmesszebbmenő elégtételt követelem.

Az elnök: Az ülést öt percre felfüggesztem és kérem a tanács t. tagjait, hogy ezt az időt arra használják fel, hogy az eset felett megbotránkozzanak. (Miután ez megtörtént.) Kérem Bolívia igen tisztelt képviselőjét szíveskedjék védelmét előadni.

Bolíviai megbízott: Kormányom nevében legyen szabad remélnem, hogy ama Kati nevű olíviai leányzó nem fejtett ki nagyobb ellenállást az atrocitás ellen. De még ezen esetben is vitára adhat alkalmat, hogy vajjon az ifjú polgár valóban a bolíviai race sajátságait viseli-e arculatán? Elvégre Olíviában is vannak hódító pásztorok....

Olíviai megbízott: Kérem a tanácsot szíveskedjék hajadon leányzóinkat megvédeni a hasonló gyanúsítástól.

Elnök: (Csengés.) A női becsület vé-

delméről szóló népszövetségi cikkely értelmében Bolíviát rendreutasítom.

Bolíviai megbízott: Tisztelt tanács, csupán azt akartam kimutatni, hogy a vád nincs igazolva, miért is kérem az elégtételadást is mellőzni.

Elnök: Tanácskozás céljából az ülést felfüggesztem. (Megtörténik. A tanácskozás után.) Kihirdetem a tanács határozatát. Bolívia állam tartozik elégtételt Olívia államnak. Köteles Bolívia állam 21 ágyulövést leadni, utána Olívia is adjon le pár lövést. Megnyugszanak az ítéletben? Mert felebbezni ugyse lehet; a népszövetség csálhatatlan.

Bolívia: Meg.

Olívia: Meg. (Összeülnek.)

Elnök: Ezután átérünk egy igen fontos tárgyra: a népszövetség tagjai részére megállapítandó napidij kérdésre. Azt hiszem e tárgyan sem lesznek közöttünk ellentétek.

Stella

Lapszerkesztő, aki betörni jár

Letartóztatták a beogradi „Republika“ felelős szerkesztőjét

Noviszadról jelentik: a noviszadi rendőrség csütörtökön letartóztatta Zavkov Ivánt, a beogradi „Republika“ felelős szerkesztőjét és volt kiadóhivatali igazgatóját, aki kifosztotta szállásadóiját.

Zavkov Iván öt nappal ezelőtt magánügyben érkezett Noviszadra és Mókus Györgyné Király-uccai házában vett szállást. A barátságos természetű háziasszonynak csakhamar bizalmába férkőzött s a lakásban szabadon járt-kelt. A mikor szerdán reggel Mókusné piacra ment, egyedül hagyta a lakásban Zavkovot, aki erre hirtelen akcióba lépett, feltörte a háziasszony szekrényét, azt kifosztotta, majd a jól végzett munka után összecsomagolva a saját holmiját is, eltűnt.

A betörő szerkesztő azonban ugylátszik nem tartotta tulságosan fontosnak az egész betörés-ügyet mert továbbra is Noviszadon maradt és így történt hogy csütör-

tökön reggel a fatális véletlen összehozta az uccán Mókusnéval aki hevesen rátámadt, tolvajt kiáltott és amikor a peches felelős szerkesztő kétségbeesetten menekülni kezdett, utána iramodott.

A kora reggeli noviszadi uccán csakhamar izgalmas hajszák keletkezett, amelyben az egész piaci közönség, Kofák, szakácsok, rendőrök kergették az eszeveszette menekülő Zavkovot, aki egyik saroknál, mikor már halálra fáradt a futástól, revolvert rántott elő, a sikoltozó Mókusné mellének szegezte és felszólította üldözőit, hogy azonnal oszoljanak szét, különben agyonlövi Mókusné. A revolverzsurnaliszta kezéből egy rendőr kicsavarta azonban a fegyvert, a dühöngő Zavkovot ártalmatlanná tették és bekisérték a rendőrségre. Tettét beismerte, csupán azzal védekezett, hogy nagyon meg volt szorulva pénzdolgában. Átadták az ügyészségnek.

„Inkább meghalok, de nem mondok le Dragáról“

— Petrovics Vukasin volt szerb miniszterelnök emlékiratai —

VI.

Mosolyogva kérdeztem, hogy kitér hallotta ezt az együgyűséget? Mire ő azt felelte, hogy a király maga mondta ezt neki. Nem lepott meg ez a kijelentés. Nem először történt, hogy a király valótlánokat mondott. Megmondtam Szolarovicsnak, hogy a király becsapta, majd hozzátettem:

— Nemcsak megtagadtam a támogatásomat, de beadtam a lemondásomat is. Két óra óta azon fázdozom, hogy lebeszéljem a szerencsétlen tervéről.

Megkértem az ezredet, mondja meg a királynak, hogy télen magamtól hallotta, hogy határozottan elienzem ezt a házasságot s fentartottam magamnak, hogy magam figyelmeztetem a királyt, mennyire illetlen dolog az udvari személyzet közt valótlanságokat terjesztene. Azután megbeszéltük, hogy mi módon tudnók erőszakkal megakadályozni a házasság megkötését. Draga kiutasításáról beszéltünk és a király elzárásáról a palotában.

Szolarovics előtt azzal fenyegetőzött a király, hogy öngyilkos lesz, ha a Dragával való házasságát megakadályozzák. Ezért megkérdeztem az ezredet, hogy vállalja-e a felelősséget, hogy a király életét megoltalmazza. Szolarovics kijelentette, hogy minden elővigyázati intézkedést megtesz. A fegyverekből kiveszedei a töltényeket s mindenüvé öröket állít, akik a király minden lépését megfigyelik.

Mikor a királyhoz visszatértem, ő teljesen nyugodt volt. Én tiltakoztam az elhíresztelt valótlanságok ellen. Sándor

zavarba jött és tagadni kezdett. Majd megkérdezte, hogy nincs-e egyéb mondanivalóm?

— De van — feleltem. — El vagyok szánva, hogy még egy utolsó kísérletet teszek, hogy királyomat megmentsem a katasztrófától.

— Ez nem fog önnök sikerülni. Tudja, hogy inkább elpusztulok, de Dragáról nem mondok le.

— Nem szabad felségednek így beszélnie. Mindnyájan fiatalok voltunk valaha, s mindannyiunknak elcsavarta valamikor egy asszony a fejét. De hamar rájöttünk, hogy a jó szeretetből nem válik mindig jó feleség. Érthetetlen, hogy felséged nem akarja belátni, milyen végtelen hibát készül elkövetni. Nem lehet másképp, mint hogy nem gondolta meg nyugodtan, mit akar cselekedni. Halaszsa el a terveit s én meg vagyok győződve róla, hogy akkor végkép lemond rólunk. De ha elhatározása megdönthetetlen, akkor a dinasztia elveszett. Ha a személyével már nem törődik felséged, gondoljon Szerbiára és miránk, a kiknek sorsuk összeforrott a trónéval.

— Hány éves ön?

— Ötvenöt — feleltem.

— Én huszonnégy éves vagyok, tehát harminc évvel vagyok fiatalabb. Feltehető tehát, hogy önt túlélem. Mit törődik ön azzal, hogy mi lesz a halála után? Amíg én élek, nem lesz rá oka, hogy a maga sorsát vagy a családját féltsé.

— Rossz a számadása, felség! Nem!

rólam van szó és nem a családomról. Én itt a nemzet nevében beszélek. Nem elegendő, ha csupán a mai nemzedékre gondolunk, a jövővel is kell törődnünk. A jövő nemzedéknek is joga van a röghöz s az is itt akar élni. A közéletben nincs helye az önzésnek. Az ön gondolkodása, felség, más, közönséges emberhez se méltó, de semmiesetre se méltó egy uralkodóhoz. Az áltami életben nem szabad magánérdekekre nézni. S önnök nincs is joga, hogy magát egy közönséges polgárral mérje össze. Az ön sorsa nem csupán a magáé, hanem az egész szerb királyságé. Ezért tizedszer is ismétlem a kérésemet; ne vegye el Draga asszonyt, érje be vele, ha a szeretője marad. Nem mondom, ha esetleg anyai örömök várnának rá, akkor a kormány beleegyezik, hogy feleségül vegye. De máskülönb keressen más feleséget. Hogy most vegye el, abba sohasem fogok beleegyezni.

Nyolc óra volt. Ebédelni mentünk. Az ebéd, mint rendesen, negyvenöt percig tartott. Senki se szolt ebéd közben egy szót se. Csak a király beszélt, aki jókedvűnek látszott. A házasságról nem esett szó.

Ebéd után a dohányzóba mentünk. A király azzai az ürüggyel, hogy fontos levelet kell írnia, visszavonult. A valóságban nem írt semmiféle levelet, hanem Tyrice ezredet fogadta, akit külön megbízással Karlsbadba küldött, Milán királyhoz. Ezt a lépését is oltította a király.

Amikor visszatért a dohányzóba, félém fordult:

— Mire gondol?

Én azt válaszoltam, hogy azon gondolkodtam, mihez fogjak most, miután minden fázdozásom hiábavaló volt, minden törekvésem meghiúsult, minden tanácsom fogamat nélkül maradt. Mert arról szó sem lehet, hogy öbetett kezem, mikor uram és királyom önmaga és háza ellen öngyilkosságot készül elkövetni. A király ezt válaszolta:

— Ne aggodalmaskodjék olyan dolgokon, amikhez személy szerint semmi köze. Én és csupán én vagyok arra hivatva, hogy a dinasztia érdekeit megóvjam. Az én házasságom tisztára magánügy. Beleavatkozott talán valaki a maga házasságába? Maga is csak azt vette el feleségül, akit élettársul kiszemelt. Mindenki így cselekszik és így fogok cselekedni én is.

A király tilalma dacára a miniszterelnöknek Gyogyevics Vladán miniszterelnöknek Luzernbe, hogy haladék nélkül térjen vissza Beograuba. Már néhány óra múlva megjött a következő távirati válasz:

Tegnap táviratot megkaptam. Velel megyek, de előbb tudnom kell lemondásod okát. Ha nincs rá fontos ok, nem volna becsületes dolog a szakítás.

Ejfékor második távirat is érkezett a miniszterelnöktől. Ez a második táviratomra volt válaszadás. Így szolt:

Ha a helyzetben nem lehet változtatni, haladéktalanul elvárom az összes miniszterek lemondását. A lemondó kérvényt a párisi szerb követéség utján várom.

Volt hadifoglyok!!!

Megjelent a legszebb orosz dal, amely lépten nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Cím:

BAJKÁL (Szibériai emlék)

Vegyétek és terjesszétek!

Megvetz kiadás

A levél

Másutt is megtörténhetett volna

A helységnevek megváltoztatásának gyakorlati jelentőségére mutat rá a következő kis história. Valaki 1923. június 24-ikén egy géppel írt és egy kézírásos levelet pakolt be levélborítékba és a borítékot annak rendje szerint megcímmezte egy barátjának, aki Háromszék megye Barót községében lakik. Mivel pedig az Erdélybe szóló leveleket románul muszáj címezni, a feladó eleget tett a követelményeknek, címezvén jelesül így:

»Baraolt (Jud. Trei scaune).«

A zárójelben lévő rövidítés azt jelenti: Háromszék megye. A Jud-Judet, azaz megye.

A postán a Jud. rövidítést Indnek olvasták, a levelet tehát Indiába irányították. Az ajánlott küldemény további sorsáról már a levélben tapasztalható bélyegzők beszélnek, különböző népek és országok nyelvein.

A levelet először Budapesten bélyegezték le 1923. június 25-ikén. Két nappal rá a levél Milanóban van, 28-ikán szerencsésen megérkezik Genovába, ahol minden valószínűség szerint hajóra szállt. Ez azért valószínű, mert július 23-ikán Bombayban van. Itt — úgy látszik — sokáig pihent, mert nem tudták, mit kezdjenek vele? Innét a Gangesztől nem messze fekvő Lucknowba irányították, ahol augusztus 29-ikén bélyegezték le. Mivel azonban Baraolt nevű helyet nem találtak egész Indiában, felbontották a borítékot s a csatolt angolnyelvű melléklet szerint megállapították, hogy egy a géppel írt, mint a kézírásos levél »osztrák nyelven« van fogalmazva s ezért a levelet Ausztriába küldték vissza. Bécsből végül a levelet visszaküldték Budapestre, ahol most azon gondolkodnak, mikép kell a Barót-ra szóló levelet megcímezni.

Embent ölt a dobrovoljac

A bíróság fölmentette, mert megállapította a jogos védelmet

Folytatás május 27-én, vasárnap a kora délutáni órákban véres esemény játszódott le a néhai Vojnic István báró birtokára telepített egyik dobrovoljac házában.

Egy tanyai ház két szobájában, — a melyet a közöttük fekvő konyha választott el egymástól, — lakott Uzelac Nikola dobrovoljac a feleségével és a sógora Uzelac Milán szintén a feleségével. A közös lakásban lakó sógorok, de még inkább a sógorasszonyok között gyakori volt a civódás, aminek az lett a vége, hogy ezen a napon tragikus fordulatot vett az örökös perpatvar, Uzelac Nikola agyonszúrta sógorát.

Ebben a bűnyügyben ítélkezett csütörtökön a suboticei törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa. A tanács tagjai Gyorgyevics Jován és Vukotics Milán dr. törvényszéki bírák voltak. A közzétett Vasziljevics Ljuba dr. képviselte. Védő Piskulics Zvonimir dr. ügyvéd volt.

A bíróság asztalán fekszik a fehér csontnyelű, hegyes, borotvaélesre fent kés. A pengéje 15 cmtr. hosszú.

Pavlovics István elnök féltízórakor nyitotta meg a fő tárgyalást. A május óta vizsgálati fogságban levő vádlott — alacsony termetű, ideges, sápadt, sovány ember, — bemondja személyi adatait: Uzelac Nikola 30 éves, pravoszláv, Lika vidékén Indics faluban született a Vojnicok szállításán kapott 9 hold földet, hős, 1 év tavaszán jött ide. A személynévi adatai bemondása után szónoki állást helyezik és így szól:

— Szereplő vagyok! Nem zom magamat bünyözni. A peramentu, erre bődjia, hogygy évig már kor feleségnek tivere hogy adj nek szál-lást házában, mert

szívesen tette, de a felesége unszolására mégis hajlékába fogadta sógorát, aki odaköltözött a feleségével. Nem sokáig tartott a békés együttélés. A két sógorasszony gyakran összevesztett. Egyre jobban elmérgesedett a viszony a sógorok között. Nikola kérte a sógorát, hogy keressen magának más lakást és költözködjék el a házból. Milán nem akart elköltözni, azt mondta, nincs hova mennie. Ettől fogva Milán viselkedése még türethetlenebb lett.

— Mit csinált Milán?

— Kérek szót! Polyton veszekedett velem és a feleségemmel. Ellopta a választási cédulámat, kidobatta a butoraimat s amikor felelősségre vontam fenyegetőzött. Mondtam feljelentem a hatóságnál, azt mondta, nem fél semmiféle hatóságtól, neki nem parancsol senki. Május 27-én reggel 5 órakor bejött hozzám s ütni kezdett. Nejemet ütölte

fokossal. Megláttam az ajtó mellett, a sarokban egy kapát, el akartam kapni, hogy védekezsem, de nem értem el. Ekkor elővettem a késemet és vaktában felévágtam. Hogy megszurtam-e és hol, azt nem tudom, mert nagyon fel voltam indulva. Milán elesett, engem pedig elfogtak.

A vádlott után a tanukat hallgatta ki a bíróság. A vádlott felesége, Uzelac Sztaka, kijelenti, hogy nem akar vallani.

Néhány tanu jelentéktelen vallomása után Perazics Bozsídár dr. törvényszéki orvos terjesztette elő az orvosi szakvéleményt, mely szerint a hullán két szúrás volt, ezek közül az egyik a szívet érte és azonnali halált okozott.

A perbeszéd után a bíróság meghozta ítéletét, melyszerint a vádlottat fölmenti, miután önvédelemből cselekedett.

Az ötvenmilliós Szemző-affér

Dr. Róth Dezső ügyvéd nyilatkozata — Kártyaveszteség nem részvénytulajánlás

Budapestről jelentik: Szemző Gyula, a volt sombori főispán — mint a *Bácsmegyei Napló* jelentette — bűnvádi följelentést tett a főkapitányságon dr. Róth Dezső temesvári ügyvéd ellen, aki őt a följelentés szerint ötven millió magyar koronával megkárosította. Dr. Róth Dezső állítólag megállapodott Szemzővel, hogy ötven millió koronát vesz tőle kosztba és fedezetül fegyvergyári részvényeket bocsát rendelkezésére. Az üzletet Szemző állítása szerint meg is kötötték, azonban Róth nem sokára elkérte Szemző titkárától a részvényeket, azzal, hogy el akarja adni azokat és a pénzből visszafizeti az ötven milliót és kamatait. A titkár át is adta a részvényeket, azonban Róth dr. nem jelentkezett a kifizető időben tartozását visszafizetni, hanem — mint Szemző feljelentése mondja — ismeretlen helyre szökött a részvényekkel.

A feljelentésben súlyosan megvádolta dr. Róth Dezső, aki időközben hazautazott Temesvárra, most nyilatkozatot tett közzé a budapesti lapokban, amelyben Szemző beállít-

tásával szemben a következőképpen mondja el a tényállást:

Szemző Gyula ur feljelentése folytán egyes napilapokban megjelent és személyemmel kapcsolatos közleményekre vonatkozólag kijelentek a következőket: *Soha fegyvergyári részvényem nem volt.* Szemző-céget nem ismerem, *kosztba részvényeket nem adtam, Szemző urral üzleti összeköttetésben nem állottam.* Az egész dologban a valóság az, hogy a Lovasok Klubjában (Vasuti és Hajózási Klub) nagyobb összeget hazárdjátékban elvesztettem és Szemző ur játék közben nagyobb összeget kölcsönzött, mit szintén elvesztettem. Ezen tényállás elferdítésével terelt a bűnyülyt ultra egy olyan ügyet, mely oda egyáltalában nem tartozik. Érdekeim megvédésével megbíztam dr. Farkas Mihály budapesti ügyvédet, ki a megtorló lépéseket már folyamatba is tette.

Róth dr. előadása nem hangzik valószínűtlenül: Szemző valóban a kártyaasztalnál szokta pénztét övümmölcsoztetni és nem koszt pénz-üzleteknél.

Protics—Pribicsevics-koalíció készül?

A Radics-párt kilép a passzivitásból

Beogradból jelentik: Zagrebből már napok óta olyan hírek érkeznek, hogy a *Radics-párti képviselők között mozgalom indult meg a passzivitás feladására.* Politikai körökben először nem adtak hitelt ezeknek a híreknek, amelyek ilyen formában valószínűleg nem is felelnek meg a valóságnak. Tény azonban az, hogy

a horvát politikusok eddigi taktikájuk megváltoztatásának tervével foglalkoznak,

ugy, hogy meglepetés nincs kizárva. Ezeknek a híreknek folytán a *parlamentari helyzet egészen váratlanul ismét teljesen labilissá vált.* Minden vonalon nagy nyugtalaság észlelhető és mint minden krízis előtt, a parlament folyosója máris roppant sok kombinációt termelt ki a helyzet megoldására nézve. Így többek közt a legkülönbözőbb koalíciós kombinációk ütnek fel a fejüket. Bizonyos ugyanis, hogy ha a hetven *Radics-párti képviselőből csak husz-harminc képviselő vonul be a parlamentbe, akkor is azonnal teljesen bizonytalanná lesz a kormány többsége.* Tehát ha a kormány nem akar lemondani és nem oszlatja fel a parlamentet, akkor feltétlenül újabb erősítésekről kell gondoskodnia.

Innen magyarázható, hogy a parlament körökben

újból felmerült a radikális-demokrata koalíció gondolata, de még több híve volna a radikális-kerikális koalíciónak, amelynek a Radics-párt se okozna nagyobb nehézséget.

Viszont olyan kombináció is hallható már, hogy a kormány más módon vág elébe a veszélynek: *feloszlatja a parlamentet és új választások kiírására kér mandátumot.* A demokraták részéről már meg is indult a kulisszák mögötti akció, amely meg akarja húsítani, hogy a radikális-párt mandátumot nyerjen a választási kormány megalakítására.

Jellemző a helyzet zavarosságára, hogy olyan irányu kombináció is hallható, amely szerint a *másik alkotmányos tényező kívánságára valamennyi ugynevezett államalkotó párt a megegyezés alapjára helyezkednék,* sőt arról is beszélnek, hogy e célból

magasabb helyről Protics Stojan és Pribicsevics kibékítésén fáradsanak.

Rendszerint jól beavatott politikusok — különösen demokrata részről — úgy tesznek, mintha nem tudnának erről a kombinációról, ame-

lyet azonban nem cáfolnak meg. Radikális részről ezt a kombinációt egyelőre nem veszik túlságosan komolyan és azt hiszik, hogy azt csak a demokraták lanszirozzák, a kormány helyzetének gyengítésére,

HIREK

— Mussolini kihallgatáson fogadta Antonievics jugoszláv követet. Rómából jelentik: Mussolini kihallgatáson fogadta Antonievics római jugoszláv követet, akivel a Fiuméra vonatkozó tárgyalások újrafelvételéről tanácskoztak.

— A cseh külügyminiszter látogatása Seipel kancellárnál. Bécsből jelentik: Benes cseh külügyminiszter Genfből Prágába való hazatérése közben rövid ideig Bécsben tartózkodott. Grünberger dr. külügyminiszter meglátogatta őt a cseh követségben. Benes dr. ezután a Ballhausplatzi kancellári hivatalba ment, ahol Seipel szövetségi kancellárral hosszabb megbeszélést folytatott. A megbeszélésben különösen a Népszövetség éppen most végződött genfi üléséről, valamint az azzal összefüggő általános európai politikai kérdésekről tárgyaltak.

— Képviselőlátogatás Feketicse. Vasárnap Feketicseben járt dr. Radonics Jován nemzetgyűlési képviselő Popovics közoktatásügyi előadó társaságában. Radonics a választóinak tartott beszámolót, Popovics előadó pedig iskola-vizsgálatot tartott. A vizsgálat után Popovics az összegyűlt tanítók előtt megelégedésének adott kifejezést.

— József főherceg Münchenben. Bécsből táviratozzák: A *Der Abend* jelenti, hogy József főherceg Augustia főhercegnővel és Berzeviczy budapesti rendőrtanáccsossal, gróf Csáky álnév alatt Münchenbe érkezett. Minthogy a bajor monarchisták összeköttetésre magyar politikai körökkel és Rupprecht hercegnek annakidején József főherceg birtokán való időzése ismeretes, a főherceg utazásának a mostani politikai körülmények között nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak.

— A pápa a szenvedőkért. Rómából jelentik: A pápa a Washingtonban egybegyülekezett amerikai püspökökhöz levelet intézett, amelyben köszönetet mond azért a hathatós támogatásért, amelyben az oroszországi éhezők érdekében kibocsátott felhívását részesítették és utal arra, hogy ott már túl vannak a válságos helyzeten. Viszont a Keleten a nyomor új központjai támadtak a háborúk és zavargások következtében. Felemlíti a pápa a Törökországból és Örményországból elmenekült görögöket és örményeket. De — mondja a pápa levele — még közelebb, Európa szívében fenyeget a ránk köszöntő télben a fagy és inség borzalma. A pápa e szenvedések enyhítésére felhívja a katolikusokat. Külön levélben mondott köszönetet a pápa a Japánnak nyújtott segítségért.

— Lesseps fia meghalt. Párisi jelentés szerint Lesseps Károly francia mérnök, a szuezi csatorna építőjének és a Panama-csatorna tervezőjének fia, nyolcvanhárom éves korában meghalt. Nagy kort ért meg, mint atyja, kit egykor a »nagy francia« néven emlegettek, míg híre a világra szóló Panama-botrányba nem fult. A most elhalt Lesseps Károlyt, ki a társulat egyik igazgatója volt, a megvesztegetési pörben egy évi börtönrre ítélték, melyet el is szenvedett. Életének utolsó évtizedeit visszavonultan, jobbjára Plaucheban töltötte Lesseps Károly.

Szerb tankönyv — tanítók részére. Brankó Nesics kikindai igazgató-tanító a szerb beszéd és értelemgyakorlat, valamint a III. és IV-ik osztály szerb földrajz, történelem és nyelvtan anyagát kérdés és feleletek alakjában egy könyvbe feldolgozta. A könyv, amelynek ára 50 dinár, tanítók részére készült. A könyv csak abban az esetben jelenik meg, ha elégséges előfizető jelentkezik.

— Panaszok a torzsai posta ellen. A torzsai postahivatal ellen mindűrben mennek panaszok a posta-igazgatóságához. Legutóbb a *Magvető* című egyházi lap kiadóhivatala fordult panasszal hozzá, mert a torzsai posta az ottani református esperesi hivatalnak címzett példányokat minden esetben visszaküldte azzal, hogy a címzett nem fogadja el.

— Házasság. Márton Gizi és Steiner Béla folyó hó 4-én házasságot kötöttek Sentán. (Minden külön értesítés helyett.)

— Meletios pátriárkát megfosztották állásától. Konstantinápolyból jelentik: *Papaeftime*, az ortodoxok feje behatolt abba az épületbe, ahol a szent szinódus tanácskozik és proklamáció kibocsátását kényszerítette ki, amely *Meletios* pátriárkát állásától megfosztottnak jelenti ki. Hat érseket, köztük a várnait és beogradit is kizárták a szinódusból.

— A nemzetközi szabadkőműves szövetség ülése. Genéből jelentik: A nemzetközi szabadkőműves szövetség szeptember huszonötödikéntől harmincadikáig ülésezett. Az ülésen Európából és Amerikából összesen huszonhárom ország képviseltette magát. Az ülés főprogramja az volt, hogy csatlakozik a Népszövetségnek az emberek iránti jóakarát visszaállítására irányuló törekvéseihez.

— Gyermeknap Becskereken. Becskerekről jelentik: Az állami gyermekvédő liga helyi bizottsága az összebecskereki jótékony intézmények közreműködésével október 7-én gyermeknapot rendez. A program szerint délelőtti adományokat gyűjtenek, 11 órakor ünneplés felvonulás, délután 4 órakor gyermekelőadás a színházban, este hangverseny a színházban s utána reggeli tartó táncmultság a kaszinóban.

— Házasság. Wolf Irénke és László Márton folyó hó 4-én házasságot kötöttek Vel-Kikindán.

— Meteorológiai jelentés. A budapesti Meteorológiai Intézet csütörtök délutáni jelentése szerint esős idő várható, megélénkülő szelekkel és hőszűréssel.

— Leégett erdő. Adáról jelentik: Az Ada melletti állami erdőben csütörtökön eddig ismeretlen okból tűz ütött ki. A lakosság, a tüzoltóság és a segítségül hívott katonaság nyomban kivonult, de óriási erőfeszítések ellenére is a több mint száz holdas erdő leégett. A kár több millió. A vizsgálat megindult.

— Léghajón Amerikából — Európába. A Reuter-irodának jelentik St. Louisból: Moffett altengernagy, az amerikai hajóhad légi szolgálatának vezetője, bejelentette, hogy a Z. R. III. léghajót Newyork és London között repülőpostaszolgálatra fogják felhasználni. Az ut két napot fog igénybevenni.

„Jócs” — kacagató szerb egyfelvonásos kerül bemutatásra Adler Puri és Beck Imre alakításával a „Sand” szombat esti művészestélyen. Ezenkívül bemutatásra kerül „Kelemen Palika” egyfelvonásos. A „Vonósnyegyes”, Szöke Szakáll kitűnő bohózata is felújításra kerül. Abramovicsné szláv magánzámokat fog énekelni. A prologot Csillag Babuska fogja elmondani. Az estély az új Lloyd helyiségében lesz megtartva 9 órai kezdettel.

— Gyógyszerész, aki a saját gyógyszeréről halt meg. Becskerekről jelentik: *Jaszlics* István suplyajai gyógyszerész kedden délelőtti üzleti ügyekben Becskerekre utazott, ahol a Nádor-uca 8. szám alatti lakásán szállott meg. A lakóknak déltájban rosszullétről panaszkodott és a hazuról magával hozott purgativ szerekkel két pillulát vett be. Egy óra múlva heves görcsök között meghalt. A gyanus halálesettel az ügyészség is foglalkozott, holttestét fölbontolták és megállapították, hogy a purgóban mérges természetű szubimát volt, valószínűleg a gyár hibájából. A nyomozás megindult és most azt kutatják, hogy van-e még ilyen gyógyszer a suplyajai gyógyszerertárban és hogy az ártalmas gyógyszert hol állították elő.

A Sport Klub estélye. Vasárnap, október 7-ikén tartja meg a Sport Club a Legényegylet helyiségében idej első műsoros táncestélyét. A műsoron aktuális kabarétréfák, konferanszok, ének- és táncszámok szerepelnek. A tréfák közül a Mester és a Gólprimadonna, a magánzámok közül *Raczko* Ilonka, *Csete* Mancika, *Kocsmár* Lujza és *Jeszenszky* Ernő ének, illetve táncszámai ígérkeznek nagy sikerűeknek. Az énekszámokat *Kovács* Kornél vezetése alatt a Legényegylet zenekara kíséri. Jegyek elővételben Wagner divatárüzletében kaphatók.

— Tripoliszban öt olasz tisztet fölköncoltak a bennszülött rablók. A római lapok tripoliszi jelentése szerint Tripolisz környékén rablók megtámadtak egy katonai autót, amelyben öt olasz tiszt ült két bennszülöttel. A rablók az autót utasait fölköncolták, az autót pedig fölgújtották. A katonaság megkezdte a rablók üldözését.

— Ügyvédi honorárium aranykoronában. Budapestről jelentik: A budapesti ügyvédek mozgalmat indítottak, hogy a: ügyvédi honoráriumot aranykoronában állapítsák meg.

— Gyilkos gazdálkodó. Becskerekről jelentik: *Keller* Henrik sudomádi gazda a Tics-féle vendéglőben mulatott *Klein* Miklós gazdálkodóval. Hazafelé menet a két részeg ember összeszóvalkozott, verekedésre került a sor és *Klein* zsebkésével huszonöt szurást ejtett *Keller*re. Kellert haldokolva szállították lakására. A vizsgálat megindult.

— Felhívás a nyugdíjasokhoz. Tekintettel *Alexievics* Mita államtitkárnak, a BBB. osztály főnökének, a vajdasági nyugdíjasok küldöttsége előtt tett — és a *Bácsmegyei Naplóban* már ismertett — kijelentésére, amely szerint azoknak a vasutasoknak és egyéb nyugdíjasoknak nyugdíjigényét, akiknek illetőségét még nem rendezték, a leggyorsabban elfogják intézni, a vajdasági nyugdíjasok szövetsége ezután hívja fel azokat, akiknek ilyen irányú kívánságuk van, hogy pontos személyi adatokat és 15 dinár kezelési illetéket haladéktalanul küldjenek be egyöntetű elintézés céljából a vasuti nyugdíjszövetség központjába (cim: *Céner* Andorné Subotica Vilsonova ul. 34.) A személyi adatok közé okvetlen fel kell venni a következőket: 1. A nyugdíjas vagy özvegyének neve. 2. Milyen szolgálati címet viselt nyugdíjazása előtt? 3. A nyugdíjas születési helye, ha pedig özvegy, férjének és saját magának születési helye. 4. Melyik évben jött az S. H. S. területre, hol és meddig töltötte szolgálati idejét. 5. Pontos lakáscím. 6. Esetlegesen megjegyzések. Ha egy községben több nyugdíjas tartózkodik, adataikat egyszerre egy névjegyzékben küldjék be.

Dr. Borivó Miladinovič orvosi rendelését megkezdette, rendel kizárólag orr-, gége- és fülbetegeknek. Lakik: Subotica, *Paje* Kujundžica ulica 12.

Foto-szalon, Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészebb kivitelben. A műértő közönség fotografusa *Reinó*nyi fotóművész, *Rudičeva* ulica 4.

— Merényletet kíséreltek meg Max Harden ellen. Berlinből jelentik: *Max Harden* híres német író ellen csütörtökre virradó éjjel gyilkos merényletet kíséreltek meg, amelyet azonban a rendőrség elhárított. A Harden villája közelében elfogott merénylőt *Kolmnak* hívják és több milliárd márkányi angol fontot találtak nála. Kiderült, hogy a merénylő Mecklenburgból, a nemzeti radikálisok főfészkéből érkezett Berlinbe.

Borgia Lukrétia, a szépeséges *Liane* Haiddal a főszerepben a jövő idény legnagyobb szenzációja lesz. Balkánfilm.

SPORT

Bajnoki mérkőzések. A bajnokság vasárnap sorompóba állítja ugyszólván a legtöbb elsőosztályú és másodosztályú csapatot. Az első osztályban — Suboticán — négy mérkőzést tartanak, amelyek közül érdekesség szempontjából a Bácska—ZsAK találkozója a legfontosabb. Mindkét csapat erős fizikumú, tempót-bíró játékosokból áll, akik az ugynevezett erélyes, eredményremenő játékot űzik, amelyből hiányzik ugyan sokszor az ötletesség és finomság, de annál több benne a lendület és az energia. A papírforma szerint a mérkőzés kimenetele teljesen nyitott. A Bácska jobb védelemmel rendelkezik és talán csatársora is jobb valamivel az ellenfélnél, ez alkalommal azonban súlyosan esik latba a lelkesedés, amely bizonyára áthatja a ZsAK csapatát és a lehető legnagyobb erőfeszítésre sarkalja. A sombori *Amatőr—Sand* küzdelme sokat veszít érdekességéből azzal, hogy a sombori csapat nélkülözni fogja három jóképességű játékosát, *Csillagot*, *Stalmachot* és *Groszt*, a kiket a fegyelmi bizottság 1—1 hónapra eltiltott a játéktól. A tartalékokkal kiálló Amatőrt a Sandnak 2—3 góllal kell megvernie. A *Sloga—SzMTC* mérkőzésből, ha a munkáscsapatnak jó napja lesz — esetleg az SzMTC kerülhet ki győztesen, mely jelenleg biztosít formában van, szemben a *Slogával*, mely az utóbbi időben sokat veszített erejéből. A subotici Sport a Starikanizsaj SC-vel kerül össze és remélhetőleg megszerzi a két pontot. A bajnoki focimérkőzések vasárnapi programját a Vajdaság bajnokságáért folyó három mérkőzés egészíti ki, amelyben a Sombori TK kitűnő együttese méri össze erejét a subotici Sport fiatal hazenagárdájával. A döntő hazena-mérkőzés délelőtti fél 10-kor kezdődik a Bácska pályáján, amelyen ugyancsak délelőtti fél 11 órai kezdettel a starakanizsaj SC—Sport bajnoki focimérkőzést tartják meg. A Sand pályán az SzMTC—Sloga és a Sombori Amatőr—Sand játszik délután fél 3, illetőleg négy órai kezdettel.

A 33 F. C. győzelmei Szófiában. A 33 FC csapata bolgár turnéján háromszor játszott Szófiában. A magyar csapat mindhárom mérkőzését nagy fölényrel megnyerte 7:1, 5:1 és 1:0 arányban.

HA ELEGÁNSAN ARAN ÖLTÖZHÖNNI

ugy tekintse meg

ősz és téli szövetemet!

Raktáron tartok: öltöny, raglán- és tollkabát-szöveteket. Bricsesz 300 dinár. Raglán és tollkabát 1000 dinártól kezdve mérték után a legújabb divat szerint — Megrendelhető:

NÁVAY ISTVÁN

polgári- és egyenruhaszabóságánál, Subotica, Somborski puti 2. (Nagytemplom mellett Dr. Kiss-ház.) 6555

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde, október 4-én. Változatlan irányzat mellett, 129 vagon áru kelt el. Buza bácskai duplikát kasszával 355—365 dinár, fél kasszával 357.50 dinár. Tengeri ó 260 dinár, csöves 145 dinár, januári fél kasszával 226.25 dinár, dupla kassza 250 dinár, január—februári (fél kassza) 255 dinár, január—márciusi 233.50 dinár, január—áprilisi (teljes kassza) 215 dinár, február—márciusi 237.50 dinár, március—áprilisi 260 dinár, március—májusi (fél kassza) 240 dinár. Liszt 6-os 380 dinár, 6 és feles 350 dinár, 7-es 320 dinár. Bab 530 dinár.

Zagreb, október 4. Zárlat: Bécs 0.1220—0.1250, Berlin 0.50—0.40, Budapest 0.48—0.45, Gené 15.5250, London 393.25, Milano 3.89—3.85, Newyork 86.85—86.50, Páris 514—512, Prága 2.60, Bukarest 42—41.

Zürich, október 4-én. Zárlat: Berlin 0.00001 (0.0000140), Newyork 566.25 (560.50), London 25.47 (25.48), Páris 32.70 (33.27), Milano 24.90 (25.15), Prága 16.65 (16.75), Budapest 0.03 (0.03). Beograd 6.47 (6.5250), Bukares (257.50 (262.50), Szófia 5.50 (5.40), Varsó 0.0010 (0.0012), Bécs 0.007850 (0.007850).

Budapest, október 4. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd—Dinar 225—239, Berlin, márka 0.0035—0.0065, Bukarest 94—107, Lei 95—108, London, 89200—92600, Angol font 88700—93100, Milano 880—935, Lira 890—945, Páris 1150—1216, Francia frank 1165—1232, Varsó, lengyel márka 405—615, Newyork Dollár 19320—20200, Prága, szokol 583—640.

Értéktőzsde. A magánforgalomban tovább tartott a lanyhaság. A tőzsde gyengülésért a tőzsdeügynökök a bankokai akarják felelősségre vonni. A csütörtöki napon kevés üzletet kötöttek. A koszt-pénz szintén erősen csökkent. Koszt-pénz négy és egynegyed százalékra kapható. Magyar Hitel 680—690.000, Osztrák Hitel 150.000, Salgó 150.000, Déli vasut 140.000, Államvasut 420.000, Köszén 2.600.000, Nasici 2300—2.400.000, Földhitelbank 340.000, Kereskedelmi Hitel 1.200.000, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 3450—3.500.000, Urikányi 1.400.000, Láng 280.000, Schlieff 115.000, Brassói 500.000, Angol-Magyar 100.000, Leszámitoló 120.000, Novyorgi 500—505.000, Viktória butor 20.000, Ufa 600.000.

Kellemes meglepetést

fog szerezni a temesvár—lipesei *Moravetz*-cég az idén a zongorát vagy hegedűt játszó közönségnek. Október 15-én megjelenik az első

Moravetz Karácsonyi Album

olyan szenzációs külső kiállításban és belső tartalommal, amelyet eddig a legnagyobb világcégek adtak vevőiknek. 80 oldalon 34 kiválóan kiváló művet tartalmaz ez a pompás album, mely a legdivatosabb táncok, népszerű dalok, legzsebb magyar nóták, kedvelt operák, kiválóan kiváló két- és négykezes darabok gyűjteménye lesz és minden zongorára odakerül. Az albumba felvett művek egyenként véve 380 dinárba kerülnek. Karácsonyi albumot addig ne vegyen, míg a *Moravetz*-albumot nem látta! Október 15-én a *Moravetz*-album is minden könyvkereskedésben kapható lesz. 7434

MORAVETZ
ZENEMŰKERESKEDÉS
TIMISOARA (ROMÁNIA)

Fővárosi nivóju zaküj... Barmilyen zeneművet győzt... legolcsóbban kap meg... kére... bameg... re... 6479

„MARIOLA” arckrém a legjobb ar...

NYILTTÉR.

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy Knisz és Molnár urakkal a mai napon társultunk, angol és francia munkát a legújabb divat szerint a legjutányosabb árban vállalunk.

Tisztelettel
Hanser Nővérek
 női divat szalon Subotica
 Cars Dušana ulica
 (Vass Adammal szemben).

7545

KELETEURÓPAI KERESKEDELMI

R. T.

EAST-EUROPEAN TRADING COMPANY

Ltd.

BEOGRAD, KRALJA PETRA UL. 52-54.

Táviratcím: EASTRAD
 TELEFONSZÁM 27-55.

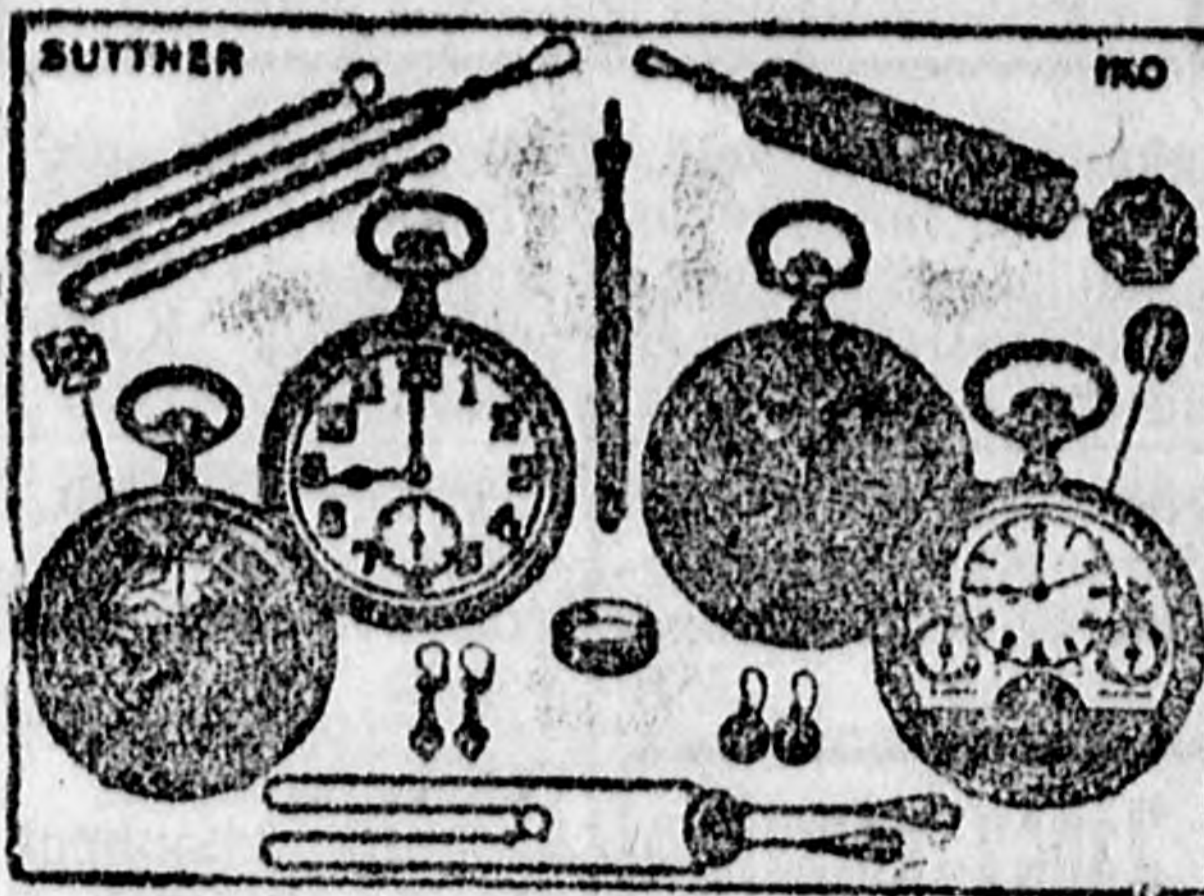
Angol textilárúk gyári raktára.

Csak nagyban.

7548

Hol vásárol?

Órákat, láncokat, gyűrűket, fülbevalókat, karkötőket, arany- és ezüsttárgyakat, dísz- és közszükségleti tárgyakat?

A 20 év óta jennáló H. Suttner aranycerkeskedés vevői számára azt a kellemes ajándékot vezette be, hogy a nem tetsző órát visszaveszi és a pénzt egy másik, a vevő által kiválasztott tárgyat küld. Ennek nincs tehát rizikója és könnyen juthat jó és megbízható órához, mely sok mérgeledést és javítást megtakarít; épúgy mindennemű arany-, ezüst- és jémcikkhez, a legszebb és legjobb minőségben. Kérje a cég illusztrált díszárjegyzékét, amelyért csak 2 dinár portót kell beküldenie. A levelek így címezendők:

H. Suttner Ljubljana 976
 Slovenija. 8317

Cipészek részére
 legmodernebb fazon

FASAROK

celluloiddal bevonva állandóan raktáron Juzbašić Nikola i Dimitrijević bórkereskedők Beograd, Kolarčeva ulica 2. szám.

Jólmenő, szépen berendezett FOGÁSZATI MŰTEREM

teljes berendezéssel eladó.
 Cím a kiadóban.

7550

SZÁRAZ TŰZIFA SZILGÖMBFA
 bogárok részére
TÖLGYGÖMBFA
 bogárok részére
TÖLGYKERÉKTALPAK PINTÉRFÁ
 minden mennyiségben ab vagon BAČ azonnali szállításra kapható. Felvilágosítással szolgál
Teodor Schillinger, Osijek

6522

KAIN LAJOS
 hangszernagykereskedő, zongora és hanzerraktár. -- Főüzlet: Subotica.

Lajko Kain
 LAJCO KAIN
 SUBOTICA MALO VELIKO.

7233

SZALÁMIGYÁRTÁSHOZ szakmunkások kerestetnek

Ajánlatok: Beograd, Postafiók 43. számra küldendők

A T. HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!
AZ ŐSZI- és TÉLIDIVATUJDONSÁGOK MEGÉRKEZTEK!
HEGYI FÜLÖP
 NŐI KONFEKCIÓ ÁRUHÁZA SUBOTICA
 KRALJA ALEKSANDRA ULICA 7.

7131

HYGIEIA

KÖTSZERGYÁR

SUBOTICA, BADALIČEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart

ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET

elsőrendű minőségben.

Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény! 5700

Csak tiszta, egészséges fejbőrön fejlődhet ki teljes szépségében a haj. Ezért ajánlatos kora ifjuságtól kezdve használni a

Dr. Dralle

nyirfahajvizzel

Főlerakat viszontárusítóknak
ABTEILUNG GEORG DRALLE ZAGREB
 Palmotičeva ul. 6.

JAVUL A DINÁR OLCSÓBBAK AZ ÁRAK

SAJÁT KÉSZÍTMÉNYŰ KÖTÖTTÁRUK

ISKOLARUHÁK
 leányok részére.

KÖTÖTT KOSZTÜMÖK
 a legdivatosabb kivitelben.

NŐI RUHÁK
 új modellek, rendkívül nagy választékban leszállított áron kaphatók:

BECK JENŐ
 kötöttáru készítő Subotica, Pašičeva u. 8.
 (Gözfürdő mellett)

6163

KÖZZÉ okt. 4-től
csütörtöktől-
okt. 7-ig
vasárnapig

A legelső GRIFFITH film Suboticán!

INTOLERANCE
(Babilon pusztulása)
6 nagy fölvonásban. Főszereplő: Lilian Gisk.

FOGLALKOZÁS

Egy jómegjelenésű kiszolgáló felvétetik. Brummer Gyula cukorkaüzlet. 7539

Keresünk azonnali beépítésre szerbül és magyarul tudó bankszolgát. Cím a kiadóban. 7548

Jobb kifutóeleánt azonnal felvesszünk jó fizetéssel. V. Bata Sin vadászati és sportüzlete, Subotica. 7544

Munkástányok, kik már dobozgyárban dolgoztak, nagy fizetéssel felvétetik Fischer Ernő cégnél, Pašičeva ulica 9. 7524

MEGHÍVÓ

BLANKETTÁKAT

a legszébb keretdíszalagoly vagy többszínű nyomásban nyomdákunk- és papírkereskedőknek — előnyösen szállít és előjegyzést ajánl

BERKOVITS MÁRK

GRAFIKAI INTÉZETE

KULA, BÁCSKA

Két csinos és ügyes elárúító felvétetik Grünberger cukrászda, Sombor. 7542

Munkástányok felvétetik az Adria celluloidgyárban, vasúttal szemben. 7519

Deutsche Lehrlinge mit guten Gehalt werden aufgenommen Vergolder und Kunststalt Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34. 7448

SZABADOS HENTESNÉL

ZSIRT HUST SZALONNÁT

olcsóbban szeresheti be mint a piacon.

Üzlet: Városházában, zenedéval szemben (volt hatósági husszék.)

Tanoncok felvétetnek.

Cipész munkásokat, szeges munkára, felvesszük. Dózsaai Ferenc, V., Česka ulica 4. 7513

Cipészsegédet felvesszük. Cím: Németh Boldizsár cipész, Cantavir. 7514

Vidéki, fiatal fűszerkereskedő október 15-ére felvétetik. A szláv nyelv tudása okvetlen szükséges. D. Tonković, Bajai ut 51. 7556

Fűszerkereskedősegéd, aki a szerb nyelvet is bírja, 15-iki belépésre kerestetik. Glied Armin, Save Tekelija ulica 4. 7512

Szerbül és magyarul tudó tisztviselő(nő) felvétetik levelezési osztályunk részére. »Progres« távirati iroda hirdetőosztálya, Paje Dobanovačkog ulica 2

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szö 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Álláskeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkártyákhoz válaszlevegő melléklendő.

Méregképes könyvelő, perfekt német, magyar levelező, állást változtatna. Ajánlatokat »Bizalmi állás« jellegre a kiadóba.

Kendőkötő lányokat felvessz Burányiné. Bogojevića ulica 10, volt Kinizsit-utca. 7570

Gaus János sómalma

Novisad, Futoski put 66

Finoman RÖSÖ állandóan: öröktől raktáron, vagon- és kisebb tételekben kapható. Monopol söt csekély díjazással közvetít

Fűszerzakmában jártas, fiatalabb utazó állást keres azonnali belépésre. Lustig József, Bačkapalanka. 7493

VÉTEL-ELADÁS

Eladó malom nagyobbítás végett. Egy darab csiga kefégep, egy darab nyolc-rétű sikszita, egy darab cilinderszita, négy méteres. Valamennyi munkában megtekinthető. Spajity Li. malam, St.-Bečej. 7546

Kitűnő új és használt írógépek kaphatók Lengyel Zoltánnál Sombor, Kr. Aleksandrova ulica 18. 7446

Jókarban levő házat keresek megvételre, esetleg teljes berendezéssel, üzlettel; özv. Tolnainé, Kvaternikova ulica 8, Kakasiskolánál. 7502

Vendéglősök figyelmébe! Ajánlom, hogy aki verségi jó bort akar venni, bizalommal forduljon Pintér János főpincérhez Vršac. vasúti étterem. 7465

GYERMEKEK ÖRÖME!

A KITŰNŐ
DEL-KA
GYERMEK-
CIPŐK

ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN
LESZÁLLÍTOTT
ÁRBAN KAPHATÓK
JOSIP HEISLER
CIPŐÁRUHÁZÁBAN

SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 5.

Coty Houbigant

különlegességek eredeti üvegekben és kimérve

Landauer Drogeria Subotica

Aleksandrova ulica.

Bün János és Gombos Antal

férjiszabókhöz megérkeztek a legdivatosabb őszi és téli, angol és cseh szövetek.

A legelegánsabb utcai, estélyi és sport öltönyök, raglánok, télikabátok meglepő olcsó áron készülnek Subotica, BĀRÁNYKÖZ 6. szám. 7354

„JOSTI”
ÖRÖKITATÓS

Egy betét legalább 2 évig itat! — Mintát 40 dinár előzetes beküldése ellenében küld a jugoszláviai vezérképviselőt,

„VOJVODINA” SUBOTICA
WILSONOVA ULICA 10.

Sub- és proviziós képviselők Jugoszlávia minden városában kerestetnek.

okt. -4től
csütörtöktől-
okt. 7-ig
vasárnapig

Litka

Asszonyok paradicsoma és pokla

drama 7 fölvonásban.

Főszereplő: Sam de Grace.

Eladó 2 vagon hordódon, egészséges tölgyfahordó, továbbá új tölgyfahordók 5-16 hektóig. Literonként 2 dinár. A kidolgozás és a fa elsőrendű, az abroncsok erősek. Dragutin Vrščaj, Sisak. 7391

Dynamo, benzinnmotorral (agregat), egy kilogramm benzinnel óránként 00 villanylángot táplál (65 volt, 40 ampère) 16,500 dinárért eladó. — Vendéglők, szállodák, moziknak, kastélyoknak kiválóan alkalmas. Értekezni dr. Tomácsy Istvánnál, Senta. 7563

Bácsme gyei Napló

fiókkiadóhivatala

Veliki-Bečkerekben

a főpostával szemben

LÉVAY NÁNDORNÉ

üzletében van.

A fiókkiadóhivatal

felvessz hirdetéseket

előfizetéseket és minden

a lapra vonatkozó

reklamációkat.

Hintó, fiáker, eladó. Megtudható Seftits, Trumbičeva ulica 9. 7569

Vetítógépet vennék mozi-előadások tartására, amely karbid vagy petróleumra is felszerelhető gyártmány, nagyság és árnegyelölésével »Készpénz« jellegre e lap kiadójába kérek. 7551

Tűzifa hasámban és aprítva, házhoz szállítva, legutányosabban beszerezhető Makso Schilanger Szent-György templomai szemben, Skotus Viator ulica 82. 7554

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez

és galvanizál: 9333

KRAUSZ

VELIKI-BECKEREK,

a törvényszéki palota mellett.

TELEFON SZÁM 329.

Rétszéna, prina, kb. 160 métermázsza, eladó. Kazaliban megtekinthető. Kivánatra préselem és vagonba rakatom. Ney Gáspár kendergyac és hengermalom, Prig.-Sv.-Ivan. 7571

Villaszerü lakóház Patinán (Kisköszeg), Baranyában, 4 szobával, 2 konyhával, mellékhelyiségekkel, udvarral, pincével és 1200 négyszögöl szőlővel, szabad kézből, családi okokból, sürgősen eladó. Komoly érdeklődők forduljanak a Kugl-féle vendéglő tulajdonosához, Batinára, Baranya. 7568

KÜLÖNFÉLE

Tanítom az összes értékes, eredeti perzsa-, szmirna- és gobelinszővestechnikákat. Érdeklődni lehet I. Badaličeva ulica 3 vagy Eisler Izsónál. 7501

Parkett- és padlópaszta félkilogrammos mintadoboz 20 dinár; fehér és sárga színben. Kalmár vegyipar Subotica, Zmaj Jovan trg 5. 7477

Megérkeztek az őszi és téli női, leány- és gyermekfelöltő újdonságok! — Eisler Izsó készruha áruház, barátok temploma során. 7500

Szódavizet a legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhoz bárkinek »Johanna« szőlőgyár Subotica. Telef. 532. 6170

Tankönyvek, újságok, tanintézetek, tanulóknak részére, valamint előírás szerinti füzetek, író- és rajzszerek legalkalmasabban Heumann Mór könyv- és zeneműkereskedésében Subotica, Főter. 7150

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javítást legolcsóbban készít Stein i Drug, Aleksandrova ulica 11, Nemzeti - szállóval szemben, Subotica. 6849

Elveszett kedden este fehér himzett takaró. Ecsületes megtaláló 100 dinár jutalom ellenében adja be a kiadóba. 7552

Háromszobás lakószobát kisebb lakásért elcserélem. Harambašičeva ulica 8, a lakatos műhelyben. 7595

Lilium-crème egyedüli biztos szer szereplő, májgöcsök, miltesserek ellen. — Kapható illés-gyógyszertárban, főpostával szemben. 7141

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javítást legolcsóbban készít Stein i Drug, Aleksandrova ulica 11. Tíz már fényképezéssel, Subotica. 6849

Gumibéiv bármiben u it Mol- Fran-